

Dibuku ya AMOSE NKOTOLO

Kisalu ya kubikula vwandaka ve kisalu ya Amose. Kasi Nzambi bokilaka yandi na kusamuna mambu ya yandi. Amose bikaka mbanza ya yandi kuna na yinsi ya kintinu ya Yuda mpe yandi kwendaka longa bantu ya yinsi ya kintinu ya node. Ya vwandaka ntangu mosi ya ntomosono, mpe yinsi nyonso ya kintinu ya node vwandaka na kati ya kizunu. Kasi yawu vwandaka mpe ntangu yina ludedomo vwandaka salama mbote ve. Bamvwama vwandaka kwamisa mpe kunyokola bamputu. Na kati ya bazandu, bantu vwandaka sadila bitezolo ya luvunu na bipezolo ya luvunu. Banganga-Nzambi vwandaka ve na kati ya butyelika. Bantu nyonso vwandaka na lukwikulu mingi samu na bawu mosi, ni yawu yina bawu vwandaka vingila Kilumbu ya Yave na nsayi nyonso.

Kasi Amose zabisaka bawu mambu yina bawu vwandaka banza ve. Yandi lombaka na bantu na kusoba. Yandi lombaka bawu na kusadila mambu ya kudedama (Amo 5.24), kasi kukangama kaka ve na mikembo mpe minkayulu ya bawu.

Dibuku yayi lenda kukabuka na bandambu tatu. Ndambu ya ntete ni nkotolo (Amo 1-2). Ndambu ya zole ni mambu ya mfundusu (Amo 3-6). Ndambu ya tatu ni balumoni (Amo 7-9).

Dibuku yayi kele ya kukabuka mutindu yayi:

- Yave ke pesa kitumbu na Isayeli mpe bayinsi yina kele pene-pene na yandi (Amo 1.1-3.2).
- Yave ke fundisa Isayeli na Samaliya (Amo 3.3-6.14).
- Amose me kuzwa balumoni tanu (Amo 7.1-9.6).
- Isayeli ke katuka na mpasi (Amo 9.7-15).

¹ Yayi mambu ya Amose yina vwandaka mosi na kati ya bayina ke yundulaka bibulu na bwala Tekowa. Yayi ni mambu yina yandi kuzwaka na lumoni samu na Isayeli, bamvula zole ntete ntoto kuningana, na ntangu yina Ozyase vwandaka ntinu ya Yuda, mpe na ntangu yina Yelobowame, mwana ya Yowase vwandaka ntinu ya Isayeli.

² Amose tubaka:

«Yave ke na kuduma katuka kuna na Siyone, katuka Yelusalemi, yandi ke na kuwakisa ndinga ya yandi.

Matiti ya kisika yina mivungi ke dikilaka bibulu me kota kifwidi.

Nsongi ya mongo ya Kaamele me yuma.»

Yave ke pesa bitumbu

Bantu ya Sili

³ Yave ke na kutuba:

«Mu me tala yimbi ya mingi na sika ya bantu ya Sili yina ke zingaka na Damase.

Kasi yimbi ya kulutula yina bawu salaka, bawu kufwaka bantu mingi ya Ngalaade na basoka ya bisengo.

Ni yawu yina, mu ke bika ve na kusadila nzengolo yina mu me baka.

⁴ Mu ke fidisa tiya na yinzo ya ntinu Azaye.

Tiya yango ke nyengisa bayinzo ya ntinu Bene-Adade.

⁵ Mu ke mwangisa bikangulu ya myelo ya mbanza ya Damase.

Mu ke manisa na kufwa bantu yina ke zingaka kuna na Bikeyate-Awene*.

Mu ke kufwa ntinu ya Bete-Edene†.

Mpe ba ke nata na ngolo bantu ya Alame kuna na kizunga ya Kile.»

Ni Yave me tuba yawu.

Ba-Filiseti

⁶ Yave ke na kutuba:

«Mu me tala yimbi ya mingi na sika ya ba-Filiseti yina ke zingaka na Ngaza,

kasi yimbi ya kulutila yina bawu salaka,

bawu bakaka bankonga ya bankole

mpe bawu kwendaka tekisa bawu na bantu ya Edome mutindu bandongo.

Ni yawu yina, mu ke bika ve na kusadila nzengolo yina mu me baka.

⁷ Mu ke fidisa tiya na bibaka ya mbanza Ngaza

mpe tiya yango ke nyengisa bayinzo ya bantinu.

⁸ Mu ke kufwa bantu yina ke zingaka na mbanza Asedode

mpe mu ke kufwa ntinu yina ke na kuyala mbanza Asekelone.

Mu ke manisa na kufwa bantu ya Ekelone,

ba-Filiseti yina ke bikana mpe ke kufwa.»

Ni Yave Mfumu me tuba yawu.

Bantu ya yinsi ya Fenisi

⁹ Yave ke na kutuba:

* **1:5** Ya kele mudimba ya busafu ya kulutila. † **1:5** Ya zola kutuba: Yinzo ya kyese.

«Mu me tala yimbi ya mingi na sika ya bantu ya yinsi ya Fenisi yina ke zingaka na Tile, kasi yimbi ya kulutila yina bawu salaka, bawu nataka bantu na ngolo, samu na kuyekula bawu na maboko ya bantu ya yinsi ya Edome.

Na kusala mutindu yina, bawu zitisaka ve ng-wisani yina ba salaka na bampangi ya bawu, bantu ya Isayeli.

Ni yawu yina, mu ke bika ve na kusadila nzengolo yina mu me baka.

¹⁰ Mu ke fidisa tiya na bibaka ya mbanza Tile, bayinzo nyonso yina ke kuna ya bamfumu ke nyenga.»

Bantu ya yinsi ya Edome

¹¹ Yave ke na kutuba:

«Mu me tala yimbi ya mingi na sika ya bantu ya yinsi ya Edome,

kasi yimbi ya kulutila yina bawu salaka, bawu landaka bampangi ya bawu, bantu ya Isayeli na bambele ya mvita.

Bawu talaka ve bampangi ya bawu kyadi.

Na nkele ya bawu ya kulutila,

bawu vwandaka bika ve na kufwa bantu ya Isayeli.

Nkele yina ke na bawu samu na bantu ya Isayeli ke manisaka ve.

Ni yawu yina, mu ke bika ve na kusadila nzengolo yina mu me baka.

¹² Mu ke fidisa tiya na mbanza Temane, tiya yango ke nyengisa na mbanza Bosela bayinzo ya bamfumu.»

Ba-Amoni

13 Yave ke na kutuba:

«Mu me tala yimbi ya mingi na sika ya ba-Amoni,
kasi yimbi ya kulutila yina bawu salaka,
bawu pasulaka bivumu ya bakento ya bivumu ya
kizunga Ngalaade,
samu na kukumisa yinsi ya bawu nene.
Ni yawu yina, mu ke bika ve na kusadila nzengolo
yina mu me baka.

14 Mu ke fidisa tiya na bibaka ya mbanza Laba,
tiya yango ke nyengisa kuna bayinzo nyonso ya
bamfumu.
Na kilumbu ya mvita, na kati-kati ya makelele ya
mvita, kitembo ya ngolo ke salama.

15 Ntinu ya bawu na bamfumu yina ke salaka na
yandi,
bawu nyonso, ba ke nata bawu na ngolo na yinsi
ya nkaka.»
Ni Yave me tuba yawu.

2

Bantu ya yinsi ya Mowabe

1 Yave ke na kutuba:

«Mu me tala yimbi ya mingi na sika ya bantu ya
yinsi ya Mowabe,
kasi yimbi ya kulutila yina bawu salaka,
bawu yokaka mikwa ya ntinu ya yinsi ya Edome,
bawu kumisaka yawu fundu-fundu ya mpembe.
Ni yawu yina, mu ke bika ve na kusadila nzengolo
yina mu me baka.

2 Mu ke fidisa tiya na yinsi ya Mowabe,
tiya yango ke nyengisa kuna na mbanza Keliyote
bayinzo ya bamfumu.
Mowabe ke kufwa na kati ya makelele,

na kati ya kulooka ya binwani
mpe na kati ya makelele ya kulumenta.

³ Mu ke kufwa mfumu ya Mowabe,
mpe mu ke manisa na kufwa bamfumu yina ke
salaka na yandi.»

Ni Yave me tuba yawu.

Bantu ya yinsi ya Yuda

⁴ Yave ke na kutuba:
«Mu me tala yimbi ya mingi na sika ya bantu ya
Yuda,

kasi yimbi ya kulutula yina bawu salaka,
bawu safulaka bandongosolo ya Yave,
bawu tumamaka ve na bantumunu ya munu.

Bawu me zimbana nzila
mpe bawu ke na kulandaka banzambi ya luvunu
yina bankooko ya bawu landaka.

Ni yawu yina, mu ke bika ve na kusadila nzengolo
yina mu me baka.

⁵ Mu ke fidisa tiya na yinsi ya Yuda.

Tiya yango ke nyengisa kuna na Yelusalemi bay-
inzo ya bamfumu.»

Bantu ya Isayeli

⁶ Yave ke na kutuba:

«Mu me tala yimbi ya mingi na sika ya bantu ya
Isayeli,

kasi yimbi ya kulutula yina bawu salaka,
bawu tekisaka muntu ya kudedama samu na
mbongo,

bawu tekisaka mputu samu na dipapa.

Ni yawu yina, mu ke bika ve na kusadila nzengolo
yina mu me baka.

⁷ Bawu ke na kunyokolaka bamputu,

bawu ke na kusadila ve lufundusu ya kulunga samu na bantu ya kukuluka.

Tata na mwana ke kwendaka vukisa mfulu na ndumba mosi.

Ni mutindu yina bawu ke na kuvweza nkumbu ya munu ya longo.

⁸ Pene-pene ya konso kiyokolo ya minkayulu, bawu ke na kulala na zulu ya binkuti yina bamputu simbisaka bawu na mfuka.

Vinu yina bawu botolaka na bantu, bawu ke na kunwa yawu na yinzo ya banzambi ya bawu.

⁹ Ba zaba kwandi ti munu, mu kufwaka ba-Amoli na mantwala ya bawu,

bayina vwandaka yinda mutindu yinti yina ba ke bokilaka sedele,

mpe ngolo mutindu yinti ya nene ya mfinda.

Mu mwangisaka bawu mutindu yinti, kubanda na bambuma ya yawu tii na myanzi ya yawu.

¹⁰ Na ntangu ya ntama,

munu, mu basisaka beno na yinsi ya Ngipiti.

Mu twadisaka beno bamvula makumi yiya na yinsi ya kuyuma,

samu ti beno kubotola yinsi ya ba-Amoli.

¹¹ Na manima, mu salaka ti bana ya beno ya nkaka ya babakala kuvwanda mimbikudi,

mpe ba ya nkaka kuvwanda ba-Nazile.

Beno bantu ya Isayeli, ni mutindu yina ve?

Ni Yave me tuba yawu.

¹² Kasi beno me nwikisa ba-Nazile vinu.

Beno pesaka ntumunu yayi na mimbikudi: “Beno kubikula ve!”

13 «Ni yawu yina, munu, mu ke nika beno kaka kisika yina beno kele, mutindu ke nikaka kipusu-pusu yina ke ya kufuluka na matiti ya bambuma ya faline.

14 Muntu yina me lutila mbangu ke lenda ve na kwenda bumbama. Muntu yina kele na kibakala ke lenda ve na kulakisa ngolo ya yandi. Kinwani ya kibakala ke lembana na kukivuukisa yandi mosi.

15 Muntu yina ke sadilaka munani ke lenda ve na kuvibidila. Muntu yina me lutila mbangu ke vuuka ve. Muntu yina ke nataka mpunda ke kukivuukisa ve yandi mosi.

16 Na kilumbu yina, kinwani yina me lutila kibakala na binwani nyonso ke kima kondwa binkuti na nzutu.»
Ni Yave me tuba yawu.

3

Yave ke fundisa bantu ya Isayeli

¹ Beno kuwa mambu yayi, beno bana ya Isayeli, beno makanda nyonso yina Yave basisaka na Ngipiti.

² «Na kati ya makanda nyonso yina kele na ntoto, kaka ni beno mu me soola. Ni yawu yina, mu ke futisa beno yimbi nyonso yina beno salaka.»

Yave ke na kuzonza, mpe mumbikudi lenda dingama ve

³ Bantu zole lenda kutambula nzila mosi, kana bawu me wisana ntete ve?

⁴ Nkosi lenda kulooka na kati ya mfinda,
kana yandi me kuzwa ve mbisi ya kudya?
Mwana ya nkosi lenda kubasisa ndinga ya yandi,
na kisika yina yandi ke lalaka,
kana yandi me bwila kima ve?

⁵ Ndeke lenda kukangama na mutambu,
kana mutambu yango kele ve na kima ya kudya?
Mutambu lenda kukwabuka kaka yawu mosi ata
kubwila kima?

⁶ Ba lenda sika mpungi na mbanza mpe ti,
bantu kutekita ve na boma?
Mpasi lenda kukota na mbanza kana yawu me
katuka ve na sika ya Yave?

⁷ Ya tsyelika, Yave Mfumu lenda sala ata
dyambu mosi ve kana yandi me lakisa ntete
ve mansweki ya yandi na bisyelo ya yandi,
mimbikudi.

⁸ Kana nkosi me duma, nani ke tala ve boma?
Kana Yave Mfumu me zonza, nani ke manga na
kubikula?

Lufundusu ya Samaliya

⁹ Na kati ya bayinzo ya bamfumu kuna na mbanza
Asedode
mpe na kati ya bayinzo ya bamfumu kuna na yinsi
ya Ngipiti,
beno tuba mutindu yayi:

«Beno vukana na zulu ya myongo ya Samaliya
samu na kutala muvusu ya nene yina ke kuna
mpe bankwamusu yina ke kuna.»

¹⁰ Yave ke na kutuba:
«Bawu zaba ve na kusadila mambu ya kusungama.
Bawu ke fulusaka bayinzo ya bawu ya kitoko

na bima yina bawu ke labaka mpe na bima yina
bawu ke botolaka na bantu.»

11 Ni yawu yina, Yave, Mfumu ke na kutuba:

«Mitantu ke zunga yinsi,
bawu ke mwangisa bibaka ya nge ya lukengolo.
Bawu ke botola bimvwama nyonso yina kele na
bayinzo ya bamfumu ya nge.»

12 Yave ke na kutuba:

«Mutindu muvungi ya mameme ke katulaka
makulu zole
to nsongi ya dikutu ya kibulu na yinwa ya nkosi,
ni mutindu yina mpe ba ke vuukisa bantu ya
Isayeli

yina ke zingaka na Samaliya,
bayina kele ya kulala na zulu ya bakiti
mpe bamfulu ya kitoko ya mbanza Damase.»

Bankebosolo

13 «Yave Mfumu, Nzambi ya Binwani, ke na ku-
tuba:

beno kuwa mpe beno kebisa dikanda ya Yakobi
mutindu yayi:

14 Kilumbu yina mu ke futisa bantu ya Isayeli
yimbi ya bawu,
mu ke mwangisa biyokolo ya minkayulu kuna na
Betele.

Mampoka ya biyokolo yango ya minkayulu ke
zengana,
mpe yawu ke kubwa na ntoto.

15 Mu ke mwangisa bayinzo ya bamvwama,
ya vwanda bayinzo ya ntangu ya madidi ya ngolo
to bayinzo ya ntangu ya tiya.

Mu ke zimbisa bayinzo yina ba bongisaka na
meno ya nzawu.

Bayinzo ya nene mpe ke mwangana!»

Ni Yave me tuba yawu.

4

¹ Beno kuwa mambu yayi, beno bayina kele
mutindu bangombe ya nkento ya kizunga
ya Basane,
bangombe yina ke kudyaka na zulu ya mongo ya
Samaliya:

Beno ke na kunyokola bamputu,
beno ke na kotalisa bantu ya mpamba mpasi
mpe beno ke na kutuba na babakala ya beno
mutindu yayi:

«Beno nata malafu mpe beto kunwa!»

² Yave Mfumu me kudya ndefi na nkumbu ya
yandi ya longo:

«Na bilumbu yina ke kwiza, ba ke benda beno
mutindu bambisi na bandoba.
Bana ya beno mpe, ba ke benda bawu na bandoba
ya nene.

³ Beno ke basikila na mabulu ya lupangu
konso muntu na nzila ya yandi.
Ba ke bingisa beno tii na mongo ya Alemone.
Ni Yave me tuba yawu.

Lusambulu yina ke na ndandu ve

⁴ Bantu ya Isayeli, beno kwenda na Betele,
mpe beno sala masumu.
Beno kwenda na Ngilengale,
mpe beno tatamana ya beno na kusalaka ma-
sumu.

Beno pesa minkayulu ya beno konso suka,
mpe beno pesa badime ya beno konso bilumbu
tatu.

⁵ Beno pesa minkayulu ya matondo

na mampa yina ba me funisa.
Beno zonza na bantu nyonso
wapi mutindu beno ke pesaka
makabu na luzolo ya beno mosi,
samu ti ni mutindu yina beno ke zolaka,
beno bantu ya Isayeli.
Ni Yave Mfumu me tuba yawu.

Bankebosolo ya mpamba

⁶ Ni munu me fwisa
bambanza ya beno nyonso nsatu
mpe bisika nyonso ya beno me kondwa madya,
kasi beno me vutuka ve na sika ya munu.
Ni Yave me tuba yawu.

⁷ «Ni munu nokisaka ve mvula
na bangonda tatu na ntangu yina ba ke yonzikaka
bambuma.
Mu nokisaka mvula na mbanza mosi,
kasi na mbanza ya nkaka ve.
Bilanga mosi kuzwaka maza,
mpe bilanga ya nkaka yina kuzwaka ve maza
yumaka.

⁸ Bantu ya bambanza zole to tatu
vwandaka kwenda na mbanza ya nkaka
samu na kusosa maza ya kunwa.
Kasi bawu vwandaka kuzwa ve maza ya mingi.
Kasi beno vutukaka ve na sika ya munu.
Ni Yave me tuba yawu.

⁹ «Mu pesaka bimbevo na bilanga ya beno
na kubolisaka mpe kuyumisaka yawu.
Bidongolo kudyaka bilanga ya beno ya bayinti ya
vinu,

bayinti ya beno ya fike na bayinti ya beno ya olive.
Kasi beno vutukaka ve na sika ya munu.
Ni Yave me tuba yawu.

¹⁰ Mu fidisaka beno biyoolo mutindu
biyoolo yina mu fidisaka na ntangu
ya ntama kuna na Ngipiti.
Mu salaka ti bantwenya ya beno kufwa
na mbele ya mvita.
Mu salaka ti ba bwila bampunda ya beno.
Bivwandu ya beno fulukaka na nsunga ya
bamvumbi.
Kasi beno vutukaka ve na sika ya munu.
Ni Yave me tuba yawu.

¹¹ «Munu Nzambi, mu mwangisaka beno
mutindu mu mwangisaka bambanza Sodome na
Ngomole.
Benovutukaka mutindukisisi ya tiya
yina ba me katula na kati ya tiya ya nene,
kasi beno vutukaka ve na sika ya munu.
Ni Yave me tuba yawu.

¹² «Ni yawu yina,
Isayeli, nge ke tala yinki mu ke sala nge.
Samu ti mu ke sala nge mutindu yina,
kubama samu na kubwabana
Nzambi ya nge, Isayeli.»

¹³ Ni yandi yidikaka myongo,
yandi yidikaka mupepe,
yandi ke lakisaka mansweki na bantu.
Yandi ke kitulaka kitombe na nsemo.
Yandi ke tambulaka na zulu ya myongo.
Nkumbu ya yandi: Yave,

Nzambi ya Binwani.

5

Nzimbu ya mafwa samu na Isayeli

¹ Beno kuwa mambu yayi, beno bantu ya Isayeli. Beno kuwa nzimbu ya mafwa yina mu ke yimbila samu na beno.

² Isayeli me kubwa, yandi ke vumbuka dyaka ve. Isayeli, ndumba ya kitoko.

Yandi me kubwa na ntoto ya yandi mosi, ata muntu samu na kutelemisa yandi.

³ Ni yawu yina, na yina me tadila bantu ya Isayeli, Yave Mfumu ke na kutuba mutindu yayi:

«Mbanza yina vwandaka baka funda mosi (1 000) ya babakala

samu na kukwenda na mvita, yawu ke bikana kaka na babakala nkama (100).

Mbanza yina vwandaka baka babakala nkama (100),

samu na kukwenda na mvita, yawu ke bikana kaka na babakala kumi.»

Yave ke na kulomba Isayeli na kuviluka

⁴ Yave ke na kutuba mutindu yayi na bantu ya Isayeli:

«Beno sosa munu mpe beno ke zinga!

⁵ Kasi beno sosa munu na mbanza Betele ve.

Beno sosa munu na mbanza Ngilengale ve,

beno meka ve na kulutula kuna.

Beno kota ve kuna na Beele-Seba,

samu ti ba ke nata na ngolo bantu ya Ngilengale na yinsi ya nzenza

mpe ata kima ya yimbi ke bikana na Betele.»

⁶ Beno sosa Yave mpe beno ke zinga.
Beno sala keba samu ti yandi bika
na kulakisa ngolo ya yandi
na bantu ya Yosefi mutindu tiya.
Tiya yina ke nyengisa bantu ya Yosefi,
mpe ya ke vwanda ve na muntu kuna na Betele,
samu na kufwa yawu.

⁷ Beno ke na kusala ti mambu
ya kusungama kuvwanda kima ya ndudi ya kulu-
tila.
Beno me bwisa ludedomo na ntoto!

⁸ Ni yandi yidikaka bambwetete ya konso
mutindu,
yandi ke kitulaka kitombe ya lufwa
na nsemo ya suka,
yandi ke bumbaka nsemo
samu ti mpimpa kuvwanda.
Yandi ke kutikaka maza ya mubu
samu na kumwangisa yawu na ntoto.
Nkumbu ya yandi kele Yave.

⁹ Ni yandi ke salaka ti
ba botola bimvwama ya muntu ya ngolo.
Ni yandi ke salaka ti
vwanzi kukota na mbanza
yina kele na bibaka ya lukengolo.

¹⁰ Na bisika ya lufundusu,
bawu ke yinaka mpe ke talaka yimbi
muntu ya kusungama
yina ke zonzaka mambu ya tsyelika.

¹¹ «Mutindu beno ke vunaka muntu ya mpamba

mpe beno ke bakaka mwa ndambu ya bambuma
ya faline
yina ke na yandi,
bayinzo yayi ya matadi yina beno tungaka,
beno ke zinga ve na yawu.
Bilanga yayi ya bayinti ya vinu ya kitoko
yina beno kundaka,
beno ke kunwa ve vinu ya yawu.
¹² Samu ti mu me zaba mingi yimbi ya beno
mpe bunene ya masumu ya beno.
Beno bayina ke nyokolaka
bantu ya kudedama.
Beno ke ndimaka madeso ya bana.
Mpe na bisika ya lufundusu,
beno ke zolaka ve ti
bamputu kununga beno.»

¹³ Ni yawu yina,
na bantangu ya mutindu yayi,
muntu ya kulwenga
me lunga na kuvwanda swii,
samu ti ya kele bantangu ya mpasi.

¹⁴ Beno sadila mambu ya mbote
kasi ya yimbi ve, samu ti beno kuzinga.
Na mutindu yina,
Yave, Nzambi ya Binwani,
ke vwanda na beno
mutindu beno ke na kutuba yawu.
¹⁵ Beno kuyina mambu ya yimbi
mpe beno kuzola mambu ya mbote.
Na bisika ya lufundusu,
beno fundisa na mutindu ya kusungama.

Na kusalaka mutindu yina,
kuzaba ve kana Yave,
Nzambi ya lulendo, ke fwila kyadi
dikanda ya Yosefi yina me bikana.

¹⁶ Ni yawu yina,
Yave, Nzambi ya binwani,
Mfumu ya munu ke na kutuba:
«Na bisika nyonso yina
bantu ke yonzamaka,
ba ke kuwa bantu ke na kuyawula.
Na banzila nyonso, bantu ke banda
na kwendaka looka: “Kyadi! Kyadi!”
Na kulutisa bantangu ya kyadi,
ba ke bokila bayina ke salaka bilanga.
Samu na mikunga ya mafwa,
ba ke bokila bayina zaba
kuyimbila banzumbu ya mafwa.

¹⁷ Ntangu mu ke luta
na kati-kati ya beno,
beno ke banda na kwendaka dila
tii na kati ya bilanga nyonso ya bayinti ya vinu.
Ni Yave me tuba yawu.»

Kilumbu ya Yave

¹⁸ Kyadi na bayina ke na nsatu
ya kutala Kilumbu ya Yave!
Yinki beno ke kuzwa
na Kilumbu ya Yave?
Beni ke na kubanza ti
yawu ke vwanda kilumbu ya nsemo?
Ve, yawu ke vwanda kilumbu ya kitombe.

¹⁹ Yawu ke vwanda mutindu muntu
ke na kukima nkosi

kasi yandi ke na kubwabana uluse.
Yawu ke vwanda mutindu muntu
me kota na yinzo ya yandi,
yandi me tula diboko na kibaka
mpe nyoka me tatika yandi.

20 - Kilumbu ya Yave

ke vwanda kilumbu ya nsemo?

- Ve, yawu ke vwanda

kilumbu ya kitombe,

kilumbu ya mpimpa ya kulutula,

ata nsemo ke talana ve!

Lusambulu yina Yave ke yinaka

21 «Mu ke yinaka mikembo ya beno,
mu ke mangaka yawu.

Mu ke zolaka ve

balukutakanu ya beno ya lusambulu.

22 Ntangu beno ke pesaka munu minkayulu ya
kuyoka,

munkayulu ya beno ya madya ya bilanga,

yawu ke yangidikaka munu ve.

Minkayulu ya beno ya kiwisa,

minkayulu ya beno ya bibulu yina ke na mafuta,

mu ke yinaka yawu.

23 Beno katula makelele ya banzumbu

ya beno na makutu ya munu.

Mu me manga na kuwa

muningu ya bansambi ya beno.

24 Beno bika ti lufundusu kusalama mbote,

mutindu maza ke tangaka,

ludedomo kuvwanda mutindu

muzumba ya maza yina ke yumaka ve!»

²⁵ «Bantu ya Isayeli, na bamvula makumi yiya yina beno salaka na yinsi ya kuyuma, beno pesaka munu minkayulu mpe makabu?

²⁶ Kasi beno nataka Sikute, ntinu ya beno ya kiteki, mpe Kiyune, kiteki ya nzambi ya beno, mbwetete ya banzambi ya beno yina beno yidikaka.»

²⁷ «Ni yawu yina,
mu ke nata beno ntama
kuluta mbanza ya Damase.»
Ni Yave me tuba yawu.
Nkumbu ya yandi:
«Nzambi ya Binwani.»

6

Lukengolo ya luvunu

¹ Kyadi na beno bayina ke na
kuzinga na kyese nyonso kuna na Siyone.
Kyadi na beno bayina ke na
kuzinga na kizunu nyonso na myongo ya
Samaliya.
Ba ke na kutuba ti ni beno bantu ya mfunu
ya yinsi ya ntete na bayinsi nyonso.
Ni na sika ya beno bantu ya Isayeli ke na kwen-
daka.

² Beno kwenda tala mambu yina
me salama na mbanza Kalane.
Beni kuma tii na Amate mbanza ya nene.
Na manima beno kulumuka na
Ngate mbanza ya ba-Filiseti.
Beni ke tala ve mbanza
yina me lutila yinsi ya beno ya kintinu na
bimvwama.
Beni ke tala ve kizunga

yina me lutila kizunga ya beno na nene.

³ Beno ke na kubanza ti beno ke na kuvutulaka
kilumbu ya kyadi
samu ti yawu kuvwanda ntama,
kasi na kutala mbote
beno ke na kusala ti bantangu yina ba ke kwamisa
beno kubelama.

⁴ Beno kele ya kulala na zulu ya
bamfulu yina ba bongisaka na meno ya nzawu,
beno kele ya kuvwanda mpe na zulu ya bakiti ya
nene mpe ya kitoko.

Beno ke na kudya bana ya bankombo ya mbakala
yina beno me soola na kati ya mpaka.

⁵ Beno ke na kuyimba na kulandaka
muningu ya bansambi.

Beno ke na kusadila bisikulu
ya konso mutindu, mutindu Davidi.

⁶ Beno ke na kunwa vinu na bakopo ya mfunu
mpe beno ke na kupakula manasi yina ba
yidikaka na mufuta ya kulutila kitoko.

Kasi beno ke na kutala ve ntima mpasi samu na
bampasi yina lenda kumina kifumba ya
Yosefi.

⁷ Ni yawu yina, beno ke vwanda bantu ya ntete na
lutangu ya bayina ba ke nata na ngolo na
yinsi na nzenza.

Mpe minkembo ya bantu yayi ya bubolo ke man-
isa.

Mwangusulu ya mbanza Samaliya

⁸ Yave Mfumu me kudya ndefi yayi na nkumbu ya
yandi:

«Mu ke yinaka lunangu ya bana ya Yakobi

mpe mu ke zolaka ve bayinzo ya bawu ya bam-fumu.

Mu ke yekula mbanza mpe nyonso yina ke na yawu na maboko ya bambeni.

Ni Yave, Nzambi ya Binwani me tuba yawu.»

⁹ Kana babakala kumi me bikana na kati ya dikanda mosi, bawu ke kufwa.

¹⁰ Na ntangu muntu ya dikanda ke baka mvumbi samu na kwenda yoka yawu, na ntangu yandi ke katula mikwa na kati ya yinzo, yandi ke yufula na muntu yina kele na nsongi ya yinzo: «Nge me bikana dyaka na muntu kuna?» Muntu yina ke vutula: «Ata muntu.» Yandi ke zonga dyaka: «Vwanda swii, kutanguna ve Nkumbu ya Yave.»

¹¹ Ya tsyelika Yave ke pesa lutumu, bayinzo ya nene ke kubwa mpe bayinzo ya fyoti ke mwangana.

Banungunu zole ya mpamba

¹² Bampunda ke kimaka na zulu ya matadi ya nene?

Ba ke sadila bangombe na kusala bilanga na zulu ya matadi ya nene?

Kasi samu na yinki beno me sala ti mambu ya kusungama kukuma mambu ya yimbi?

Samu na yinki beno me sala ti mambu ya kudedama kuvwanda kima ya ndudi ya kulutila?

¹³ Beno ke na kuyangalala samu ti beno me nunga Lo-Dabale, mbanza yina kele na ndandu ve

mpe beno ke na kutuba: «Beto me botola mbanza Kalenayime kidimbu ya mampoka zole.»

¹⁴ Ni yawu yina, beno bantu ya Isayeli, mu ke fidisa beno bantu yina ke kwiza nyokola beno kubanda na nkotolo ya Amate tii na muzumba ya Alaba kuna na sude. Ni Yave, Nzambi ya lulendo me tuba yawu.

7

Lumoni ya ntete ya Amose: Makonko

¹ Mambu yina Yave Mfumu lakisaka munu na lumoni ni yayi: Mu talaka Yave basisaka makonko mingi na ntangu yina matiti bandaka na kumena dyaka. Ya vwandaka matiti ya malu-malu yina ke basikaka na manima ya kuzenga matiti yina ba ke pesaka na ntinu.

² Mutindu makonko vwandaka manisa na kudya matiti nyonso ya yinsi, mu tubaka: «Yave Mfumu, mulemvo ya nge, mu ke na kulomba na nge, lemvokila bawu. Yakobi kele na ngolo ve, wapi mutindu Yakobi ke lenda na kuvibidila?»

³ Na yina, Yave sobaka mabanza mpe yandi tubaka: «Mambu yayi ke salama ve.»

Lumoni ya Zole: Tiya

⁴ Yave Mfumu lakisaka munu mambu yayi: Na kati ya lumoni, mu talaka Yave Mfumu vwandaka fundisa na tiya. Tiya yango yumisaka maza ya yisi ya ntoto mpe yawu nyengisaka yinsi ya Isayeli.

⁵ Na yina, mu tubaka: «Yave Mfumu ya munu, mu ke na kulomba na nge, kusala yawu ve. Yakobi kele na ngolo ve, wapi mutindu Yakobi ke lenda na kuvibidila?»

⁶ Na yina, Yave sobaka mabanza mpe yandi tubaka: «Mambu yayi ke salama ve.»

Lumoni ya tatu: Singa ya kusungika

⁷ Mfumu lakisaka dyaka munu mambu yayi: Na kati ya lumoni, mu talaka Mfumu ya kute-lama pene-pene ya kibaka, yandi vwandaka ya kusimba singa.

⁸ Mfumu yufulaka munu: «Amose, yinki nge ke na kutala?» Mu vutulaka: «Mu ke na kutala singa ya kusungika.» Mfumu tubaka dyaka: «Mu ke na kutala ti bantu ya munu kele mutindu kibaka yina kele ve ya kusungama mpe na mbala yayi mu ke lemvokila dyaka bawu ve.»

⁹ «Mu ke mwangisa bisika ya lusambulu ya Isaki, bisika ya yandi ya lusambulu yina kele na zulu ya myongo.

Mu ke bebisa bisika ya lusambulu ya Isayeli.

Mu ke nwanisa dikanda ya ntinu Yelobowame na mbele ya mvita.»

Ba me bingisa Amose na Betele

¹⁰ Amasya, yina vwandaka nganga-Nzambi ya Betele, fidisaka bantu na kwenda zabisa na Yelobowame, ntinu ya Isayeli mutindu yayi: «Amose ke na kusosa kubwisa kimfumu ya nge na yinsi ya Isayeli. Bantu ke na kulenda dyaka ve na kuwa mambu nyonso ya Amose.»

¹¹ Yandi ke na kutuba mutindu yayi:

«Ba ke kufwa Yelobowame
na mbele ya mvita

mpe ba ke nata bantu ya Isayeli
ntama na ntoto ya bawu.»

¹² Amasya tubaka na Amose: «Nge yina ke talaka mambu, katuka awa, kwenda bumbama na yinsi ya Yuda. Kuna nge ke kuzwa luzingu ya nge na kwendaka bikula.

¹³ Kasi kutatamana dyaka ve na kubikula awa na Betele, samu ti ya kele kivinga ya longo ya ntinu, kisika ya lusambulu samu na yinsi nyonso ya kintinu.»

¹⁴ Amose vutulaka na Amasya mutindu yayi: «Mu vwandaka ve mumbikudi to kilandi ya mumbikudi, mu vwandaka ya munu nkebi ya bangombe mpe mu vwandaka kunda bayinti ya sikomole.

¹⁵ Kasi Yave bakaka munu ntangu yina mu vwandaka keba bibulu mpe yandi tubaka na munu: “kwenda bikula na Isayeli, bantu ya munu.”

¹⁶ Kasi na ntangu yayi, kuwa mambu ya Yave, nge yina me tuba na munu mutindu yayi: “Ku-bikula ve na Isayeli. Kuzonzila ve mambu yina me tadila dikanda ya Isaki!”»

¹⁷ Yave ke na kutuba mutindu yayi:

«Kento ya nge ke banda

na kusala kindumba na kati ya mbanza.

Bana ya nge ya bakento mpe ya babakala
ke kufwa na mbele ya mvita.

Ntoto ya nge, ba ke kabula yawu
na bantu ya nkaka.

Nge ke kufwa na ntoto ya kusumuka,

mpe ba ke nata bantu ya Isayeli na yinsi ya
nzenza.»

8

Lumoni ya yiya: Kitunga ya bambuma

¹ Mambu yina Yave Mfumu lakisaka munu na lumoni ni yayi: Mu talaka kitunga mosi yina vwandaka na bambuma ya kuyela.

² Yave tubaka:

«Amose, yinki nge ke na kutala?»

Mu vutulaka: «Mu ke na kutala kitunga mosi yina kele na bambuma ya kuyela.»

Yave tubaka na munu: «Nsukunu me kuma, samu na Isayeli bantu ya munu.

Mu ke tatamana dyaka ve na kulemvokila beno.

³ Mikunga ya kyese yina ba ke yimbilaka na yinzo ya ntinu

ke kuma mikunga ya mafwa.

Bisika nyonso ke vwanda ya kufuluka na bamvumbi,

mpe bisika nyonso ke vwanda swii!.»

Ni Yave Mfumu me tuba yawu.

Bansalulu ya yimbi ya bantu ya mumbungu

⁴ Beno kuwa,

beno bayina ke na kunyokola bantu ya mpamba.

Beno bayina ke na kusosa na kumanisa na kufwa bamputu ya yinsi.

⁵ Beno ke na kutuba:

«Wapi ntangu mukembo ya bilumbu ya ntete ya ngonda ke manisa

samu ti beto kuvutukila nswalu na kutekisa bambuma ya beto?

Wapi ntangu Saba ke manisa

samu ti beto kufungula basaki ya beto ya bambuma ya faline?

Beto ke swengisa bitezolo*,
beto ke bwela bantalu ya bima,
beto ke sadila bitezolo ya luvunu.

⁶ Beto ke sumba bantu ya mpamba na mbongo,
beto ke sumba bamputu na ntalu ya dipapa,
beto ke tekisa mpe bambuma ya faline ya yimbi.»

⁷ Yave me kudya ndefi na nkumbu ya nene ya
Yakobi:

«Mu ke zimbana ve ata dyambu mosi na mambu
nyonso ya yimbi yina bawu salaka!»

⁸ Ntoto ke ningana ve samu na yawu?

Bantu nyonso ya yinsi ke kota ve na bufwidi?

Yinsi nyonso ke nanguka mutindu maza ya nzadi
ya Nile,

yawu ke nanguka mpe ke kubwa mutindu maza
ya nzadi ya Ngipiti.

⁹ Yave Mfumu ke na kutuba:

«Na kilumbu yina,

mu ke zimbisa ntangu na ngunga ya midi

mpe yinsi nyonso ke kuma mpimpa na kati-kati ya
midi.

¹⁰ Mu ke sala ti mikembo ya beno

kukituka bantangu ya kyadi,

mpe mikunga ya beno ya kyese

kukuma mikunga ya kyadi.

Mu ke sala ti bantu kulwata bangoto

mpe bawu kukatula bansuki.

Mu ke sala ti yinsi kukota na bufwidi

mutindu kyadi ya lufwa ya mwana kaka mosi.

Nyonso yayi ke vwanda mutindu

* **8:5** Bitezolo yina ba ke na kuzonzila awa ya kele ni Efa.

kilumbu ya ndudi.»

¹¹ Yave Mfumu ke na kutuba:
«Na bilumbu yina ke kwiza,
mu ke fidisa nsatu na yinsi.
Nsatu yina mu ke fidisa,
ke vwanda ve nsatu ya madya
to mpwila ya maza,
kasi nsatu mpe mpwila
ya kuwa mambu ya Yave.

¹² Bantu ke banda
na kwendaka tambula kidi-kidi
kubanda na sude tii na wesete,
mpe katuka na node tii na esete,
samu na kwendaka sosa mambu ya Yave,
kasi bawu ke kuzwa yawu ve.

¹³ «Na kilumbu yina, bantwenya
mpe bandumba ya kitoko
ke kufwa na mpwila ya maza.

¹⁴ Bayina ke kudyaka ndefi na nkumbu
ya nzambi ya luvunu ya mbanza Samaliya
mpe ke tubaka:

“na nkumbu ya nzambi
ya nge Dane”
mpe “na lulendo ya Beele-Seba”,
bawu ke kubwa,
bawu ke telama dyaka ve!»

9

Lumoni ya tanu

¹ Na kati ya lumoni, mu talaka Mfumu ya kute-
lama na kiyokolo ya minkayulu mpe yandi vwan-
daka tuba:

«Bula na makunzi ya yinzo,
samu ti yinzo kuningana.
Zenga yawu samu ti,
yinzo kubwidila bawu nyonso na zulu ya bayintu.
Bayina ke bikana, mu ke sala ti
bawu kufwa na mbele ya mvita.
Ata muntu ke kima
mpe ata muntu ke vuuka.

² Kana bawu kwenda na yinsi ya bantu ya kufwa,
mu ke kwenda baka bawu kuna.
Ata bawu kwenda bumbama na dizulu,
mu ke kulula bawu.

³ Kana bawu kwenda bumbama
na nsongi ya mongo ya Kaamele,
mu ke sosa bawu
mpe mu ke simba bawu.

Kana bawu ke na kubanza ti
bawu lenda kuvuuka na meso ya munu
na kwenda bumbama na yisi ya maza ya mubu,
mu ke tumisa nyoka ya maza
na kwenda tatika bawu kuna.

⁴ Kana bawu kwenda yekula banzutu ya bawu na
bambeni
mutindu bankole,
mu ke tumisa ba kufwa bawu na mbele ya mvita.
Mu ke kanga ve meso.
Ya ke ve samu na kulakisa bawu bumbote,
kasi samu na kotalisa bawu mpasi.»

⁵ Kana Yave Mfumu, Nzambi ya binwani,
me tula musapi na ntoto,
ntoto ke bulumuka.
Bayina nyonso ke zingaka na yawu ke kota na
bufwidi.

Ntoto nyonso ke nanguka mutindu maza ya nzadi ya Nile.

Yawu ke kuluka mutindu maza ya nzadi ya Ngipiti.

⁶ Nzambi tungaka yinzo ya yandi na dizulu.

Yawu ke fukaka ntoto mutindu muludi.

Yandi ke bokilaka maza ya mubu

mpe yawu ke mwanganaka na ntoto nyonso.

Nkumbu ya yandi kele Yave.

Mfundusu ya bantu ya yimbi

⁷ Yave ke na kutuba:

«Beno bantu ya Isayeli,

na meso ya munu, beno kele ve mutindu mosi

na bantu na Etyopi?

Ni munu ve basisaka beno na Ngipiti,

mutindu mu basisaka ba-Filiseti na yinsi ya Kafetole,

mpe bantu ya Alame na yinsi ya Kile?»

⁸ Yave Mfumu me sikika meso ya yandi

na kintinu ya bantu ya masumu.

Yandi me tuba mutindu yayi:

«Mu ke mwangisa mpe ke zimbisa kintinu yango na ntoto.

Kasi mu ke manisa ve na kumwangisa dikanda nyonso ya Yakobi.

Ni Yave me tuba Yawu.

⁹ Samu ti mu ke tumisa ti, na kati ya bayinsi nyonso,

ba ningisa bantu ya Isayeli,

mutindu ba ke yengisaka matadi na kiyengoso

kondwa kubwisisa ata ditadi mosi yina me lutila fyoti.

¹⁰ Bantu ya munu yina ke

zingaka na masumu,
bawu ke kufwa na mbele ya mvita,
bawu yina ke tubaka ti:
“Ve, bampasi yina nge kubikaka samu na beto
ke kumina beto ve!” »

Na manima ya vwanzi

11 «Na kilumbu yina, mu ke telemisa muleba ya
Davidi

yina me mwangana.

Mu ke kanga mabulu ya yawu.

Mu ke vumbula dyaka yawu.

Mu ke yidika dyaka yawu

mutindu yawu vwandaka ntete.

12 Na yina, bantu ya Isayeli

ke baka ndambu ya ntoto yina bikanaka

na Edome mpe bayinsi nyonso

bisika yina ba vwandaka sambila nkumbu ya
munu.

Ni munu Yave me tuba yawu,

mpe ni munu ke sala ti yawu kusalama.»

13 Yave ke na kutuba:

«Na bilumbu yina ke na kwiza,

ba ke manisa ntete ve na kuyonzika,

kasi ntangu ya kukunda dyaka ke kuma.

Ba ke manisa ntete ve na kukamuna bambuma ya
vinu,

kasi ntangu ya kukunda dyaka bambuma ke
kuma.

Na bilumbu yango, vinu ya malu-malu

ke banda na kubasika na zulu ya myongo.

Myongo nyonso ke fuluka na vinu.

14 Mu ke bongisa dyaka luzingu

ya Isayeli bantu ya munu.
Bawu ke tunga dyaka bambanza yina mwan-
ganaka.
Mpe bawu ke zinga kuna.
Bawu ke kunda bilanga ya bayinti ya vinu
mpe bawu ke kunwa vinu ya yawu.
Bawu ke sala bilanga
mpe bawu ke kudya madya ya bilanga yango.
¹⁵ Mu ke vutula bawu na ntoto ya bawu
mpe ata muntu ke kukatula dyaka bawu
na ntoto yina mu me pesa bawu.
Ni Yave, Nzambi ya nge me tuba yawu.»

Mambu ya Nzambi
The Holy Bible in the Kitoba language of Congo
Bible entier en Kituba de Congo-Brazzaville

copyright © 2025 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kituba)

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 14 May 2025

a854b3e0-daa0-5e79-9026-5b48865cc4ea